

Biblija – Stari Zavjet

Temeljni religijski i religiološki dokument

---

amdg.ffrz.hr

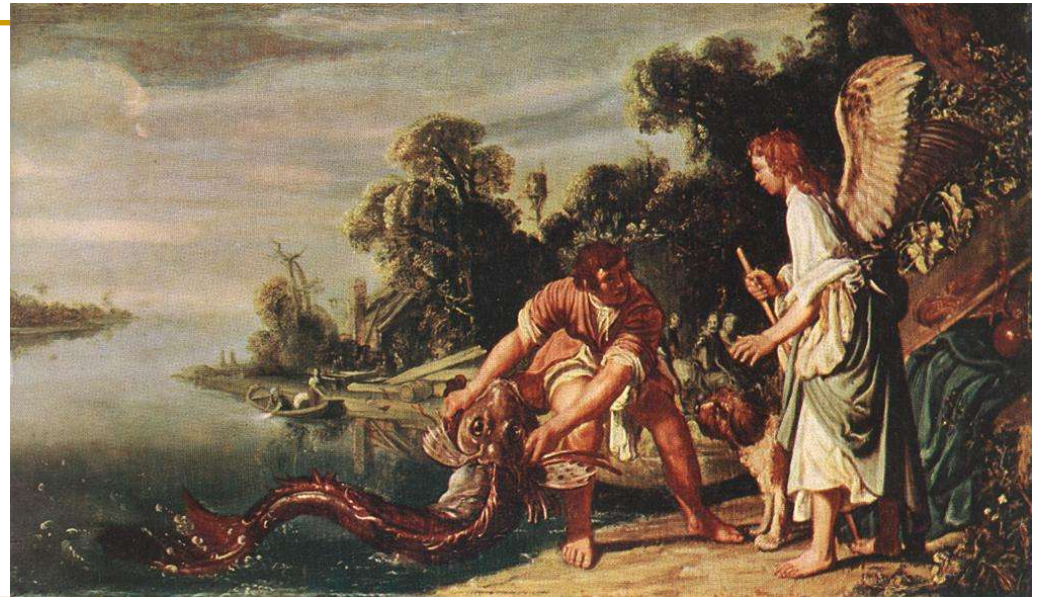
➔ **Nastava: Biblija – Stari zavjet**

Literatura, Audio udžbenik

Rp5100 (ISVU: 31384)
Biblija – Stari Zavjet 2017./2018.
ECTS 6, utorak 11:15, petak 8:15
amdg.ffrz.hr → nastava

Tobija

Knjiga o Tobiji
Anđeoska pomoć obitelji

Tobit, otac

- 14 deuterokanonskih poglavlja, vezanih uz oca (Tob 4,12b):
- “Noa, Abraham, Izak, Jakov” (4,12)
  - *Tko citiran (2,6; 14,4.8)?*
- “Svetkovine u tugu” – Amos (2,6)
- Propast Ninive – Jona (14,4.8)
  - *Tko i gdje izvješćuje o sebi u 1,3-3,6?*
- Krjeposni Tobit, muž Anin, otac Tobijin, u Ninivi (Asirija)
  - Naftalijevac, vjeran Zakonu, u sužanjstvu trpi, oslijepio
- Moli (3,2-6) – *Što? (usp. v6)*
- “Bolje mi je umrijeti nego živjeti”

Druga kamera i gornja pozornica

- *Tko i gdje u Tob 3,7-15?*
- Sara, kći Raguela i Edne, u Ekbatani
- žrtva zloduha, gubi 7 zaručnika
  - *Što i kako čini u 11-15?*
- Moli – *nakana (v13)?*
- “da pođem sa zemlje”
  - *Reakcija kod Boga 3,16s?*
- poslan Rafael

Sin Tobija

- ❑ Što sluša Tobija u 4,1-19 i 20?
- Roditeljsku mudrosnu pouku (1-19)
- poslan po ušteđevinu (20; 5,3 usp. 1)
  - ❑ Koga Tobija pronalazi (5,4)?
- poslanoga *Rafaela* –
  - ❑ S imenom (5,13)?
- *Azarja* (13) – Tobit odobrava: “Dobro došao” (14)
  - ❑ Što im je poželio u v17?
- Anđeosku pratnju

Lijek

- Azarja poučava o פּאָר (Tob 6,4)
  - Što su riblje srce, jetra, žuč?
- lijek (6,4) za? (v8s)
- za Saru (v8) i Tobita (v9)
  - Što se zbiva kod Raguela i Edne (7,13)?
- Tobija i Sara sklapaju brak

Višestruk rasplet

- ❑ Što čini Rafael u Tob 8,3?
  - usp. 3,17:
- Izvršava poslanje: “okovao zloduha”
  - ❑ Lijek (8,2) i molitva (8,5-7)
- Djeluju
  - ❑ pomažu mladencima
  - ❑ Reakcija roditelja u 8,15-17?
- zahvaljuju Bogu (8,15-17)

Happy end

- ❑ Tko odlazi po ušteđevinu (Tob 9,5)?
- Azarja
  - ❑ Što sa slijepim ocem u 11,10-12?
- Sin ga izliječio (10-12) – *koga Tobit hvali u 11,14?*
- Boga i anđele (11,14)
- Azarja (עזר + יהוה) u 12,15?
- otkriva se (15):
- אל + רפא Rafael – i daje nalog (v20)
- da zapišu događaje (v20)

Knjiga o Juditi – paradigma za čitanje SZ

Slaba, a snažna *Judita – spasiteljica*

- ❖ **Bog spašava svoj narod rukom udovice**
- ❖ **16 poglavlja na grčkom ο יהודית *j^ehûdît***
- ❖ **hrvatska povijest: Marulić, Gavran**

Priprava spasenja

- ❑ *Kako ulazi u Bibliju (8,1.9)?*
- **“Čula je” – žena koja sluša (8,1.9)**
  - ❑ **Odgovor na krik naroda Bogu (7,19.29)**
- **Tek u Jdt 8 = u pozadini**
- **Kći Merarijeva (8,1; 16,6)**
  - ❑ **potrebna zaštite**
- **Udovica! – bez muža**
  - ❑ **Posebna skrb Božja**
  - ❑ **Bogu posvećena, do smrti (16,22)**
- **Asketski živi, na glasu (8,8), do koje dobi (16,23)?**
  - ❑ **Doživjela preko 100 (16,23)**

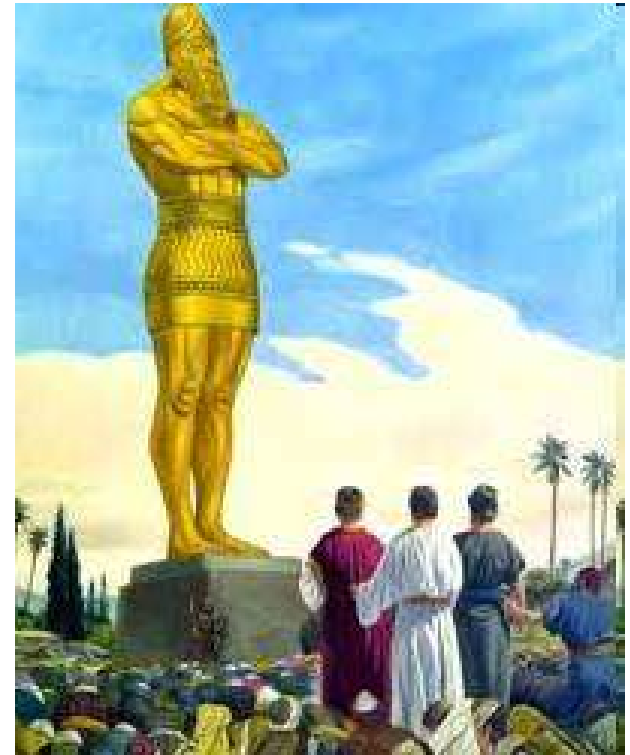
Priznat autoritet

- **Pristup glavarima grada u 8,10.14.24?**
  - Doziva ih po sluškinji (8,10)
  - “braćo!” (14.24)
  - Poučava ih (8,12.26)
  - “postavljate se iznad Boga” (12)
  - Abraham i Jakov bili na kušnji (26)
- Što traže glavari (8,31):
- Zagovor: “Moli za nas!” (31)
- Judita najavljuje *Božje* djelo (8,33):
- Mojom rukom spas Izraelu (33)
  - “Ojačaj moju ruku!” (9,9.10)

Iskonska bitka

- **“Nabukodonozor” – šifra (1,7)**
  - kralj Asiraca, u Perziji, s grčkom pokrajinom
  - koji vlada i nad Damaskom (Aram)
- **Titula u 2,5? Protivnik u 1,13?**
  - “gospodar sve zemlje” (2,5)
  - Rat s Arpakšadom (1,13 usp. Post 10,22)
- **Nakana u Jdt 2,3:**
  - uništenje svih nepokornih (2,3)
  - ili uništenje ili čašćenje Nabukodonozora (3,8) – usp. Iz 14,12
- **Betulija (8,11 itd.)**
- **[betula] djevica (Šimunova sestra Jdt 9,2 usp. Post 34),
[bet-El] dom Božji**

Božja pobjeda

- **Judita zadivljuje ljepotom 10,7.14.19.23**
  - Izraelci (10,7)
  - Asirske straže (14), Ispred i u šatoru (19.23)
  - Holofernu srce lupa (12,16)
- **Judita zadivljuje mudročću (11,20s)**
  - Asur: “nema ravne u pameti” (11,21)
  - Izrael: Od mladosti mudrost (σοφία 8,29)
  - Zna za Holoferna (10,13) i Ahiora (11,9)
- **Dovitljiv govor Holofernu (11,5-19)**
- **Slažu se u 11,16.22:**
  - Bog me je poslao (16) – Bog te je poslao (22)
- **Bog će mojom rukom izvesti svoje djelo (12,4)**

Judita – moliteljica

- Prije djela u **Jdt 9?**
- molitva – kako 9,1; 10,2; kada 9,1?
  - Ničice, u liturgijsko vrijeme
  - Odgovor na molbu glavara
  - Priprava za akciju
- Iz tabora svake noći (**12,8**):
- na molitvu (12,8)
- Prije udarca (13,4s.7):
  - “Bože svrni pogled na djelo ruku mojih” (13,4s)
  - “Ojačaj me danas” (7)
- = dvaput moli

- Koliko puta udara (13,8)?
- dvaput (8) – snaga Božja
  - Zlo u korijenu, samu glavu
  - Njegovim vlastitim oružjem
- napadači u **14,3; 15,2s?**
- bježe (14,3; 15,2s) – rat Gospodnji

Zahvala Bogu

- Poziv Juditin 3x u **13,14**:
- **Hvalite Boga! 3x (13,14)**
  - Tko je i kako hvali u 15,8.10?
- **Jeruzalem (8): “rukou svojom sve si to učinila” (15,10)**
  - Voditeljica u hvali u 15,14:
- **Judita pjeva, narod prihvaća (15,14)**
  - “Slavite Boga” (16,1)
  - Svlada rukou jedne žene (16,5)
- **Juditina slika o Bogu u **9,7; 16,2?****
- **Gospodin koji *mrvi, dokončava* ratove (9,7; 16,2) – drobi, razbija, konflikte pretvara u prah**

